

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

ОПШТИНЕ БАЧКА ПАЛАНКА

Година LVIII
Број 30/2022

Бачка Паланка
19. септембар 2022. године

200

На основу члана 32. став 1. тачка 6. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/2007,83/2014-др.закон, 101/2016-др.закон, 47/2018 и 111/2021-др. закон), члана 40. став 1. тачка 6. и 138. Статута Општине Бачка Паланка („Службени лист Општине Бачка Паланка“, бр. 9/2019), Скупштина општине Бачка Паланка на својој 28. седници, одржаној 16. септембра 2022. године, доноси:

СТРАТЕГИЈУ РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШТИНЕ БАЧКА ПАЛАНКА ЗА ПЕРИОД 2023 - 2026. ГОДИНЕ

САДРЖАЈ:

1. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ОПШТИНЕ
 - 1.1. Увод
 - 1.2. Уводна реч Председника општине
 - 1.3. Уводна реч Локалног савета за социјалну заштиту
 - 1.4. Потреба за израдом стратешког плана
2. САДРЖАЈ ДОКУМЕНТА
 - 2.1. Визија социјалне заштите у општини
 - 2.2. Мисија социјалне заштите
 - 2.3. Принципи и вредности
 - 2.4. Анализа контекста
 - 2.5. Стратешки правци развоја и стратешки циљеви
 - 2.6. Стратешки приоритети
 - 2.6.1. Деца и млади
 - 2.6.2. Особе са инвалидитетом
 - 2.6.3. Старија лица
 - 2.7. Аранжмани за имплементацију Стратешког плана
 - 2.8. Праћење и оцена успешности
 - 2.9. План комуникација – представљање у јавности

2.10. Ресурси

3. ПРИЛОЗИ

3.1. Акциони план 2023-2026

1. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ОПШТИНЕ:

1.1. УВОД:

Процес израде новог стратешког документа је логична последица реформских процеса и потребе општине да одговори на локалне потребе. Нови Стратешки план развоја социјалне заштите Општине Бачка Паланка је прилагођен конкретном стању на локалном нивоу, усмерен ка реформским захтевима и усклађен са националним стратешким правцима Србије у области социјалне заштите.

Бурне и динамичне друштвено-економске промене протеклих година у нашем друштву имају своје последице у веома уочљивом процесу социјалног раслојавања. Манифестација овог процеса огледа се, између осталог, у појави све израженијег сиромаштва узрокованог повећањем незапослености, који за собом повлачи низ негативних тенденција као што је погоршање здравственог стања становништва, смањење нивоа животног стандарда итд. У вези са овим појавама бележимо и пораст броја извршених кривичних дела и прекршаја како одрасле тако и малолетне популације. Присутна је појава бескућништва, просјачења, запостављања родитељске улоге и других облика асоцијалних облика понашања.

Маргинализоване категорије становништва све теже могу да остваре своје здравствено-социјалне, стамбено-материјалне и друге потребе. Суочавамо се са чињеницом старења популације у нашој општини, односно све већим бројем старачких и самачких домаћинстава, самохраних родитеља, инвалидних и других лица са сметњама у развоју.

Поред тога што пружа визију ефикасне социјалне политике, овај документ садржи принципе и предвиђа конкретне активности које ће се предузети у циљу превазилажења најизраженијих социјалних проблема у општини.

Једно од битних обележја Стратешког плана за социјалну заштиту је његова усклађеност са основним принципима социјалне заштите на националном нивоу као и са међународним документима и стандардима. Иако је национална Стратегија социјалне заштите истекла и очекује се израда нове, она је још увек итекако могућа смерница за даљи развој система на локалном нивоу.

Закон о социјалној заштити, који је ступио на снагу 2011. године, усмерава како локалну самоуправу, тако и постојеће и потенцијалне пружаоце услуга ка унапређењу квалитета система социјалне заштите на локалном нивоу. Према Закону о социјалној заштити, као кључном пропису у овој материји, јединице локалне самоуправе, општина - односно град (ЈЛС), за делатности социјалне заштите имају право да саме оснивају установе или да вршење делатности социјалне заштите повере другим правним и физичким лицима на начин и у поступку предвиђеним законом. Центар за социјални рад (ЦСР) једино може бити основан од стране ЈЛС и та установа се може основати за територију једне или више ЈЛС. Истовремено, надлежни орган сваке ЈЛС мора утврдити Програм унапређења социјалне заштите (ПУСЗ) за своју територију.

Укључивање Србије у **европске интеграционе токове подразумева** реформу социјалне заштите која треба да је усмерена ка побољшању статуса грађана на личном, породичном и ширем социјалном плану. Ефикасан систем социјалне заштите треба да одговори на потребе грађана у новонасталим околностима и да подржава рањиве и маргинализоване појединце и групе којима је неопходна организована помоћ заједнице, као и грађане који нису у стању да учешћем у економској активности обезбеде своју егзистенцију.

На републичком нивоу је усвојен велики број стратешких докумената којима се директно или индиректно дефинишу стратешке смернице и социјалне политике, али је веома мали број националних стратегија у којима се препознаје улога и одговорност локалне самоуправе и локалних институција у реализацији политика, активности и пројеката дефинисаних овим документима.

Стратегија одрживог развоја Републике Србије 2007-2017. дефинише одрживи развој као: „Спречавање стварања новог сиромаштва услед реструктурирања привреде омогућавањем угроженим категоријама да искористе предности нових привредних шанси, и одржање и унапређење мреже социјалне сигурности за најугроженије групе, посебно у најнеразвијенијим областима, кроз ефикасну примену постојећих и осмишљавање нових програма, мера и активности.“ Стратегија прецизира неопходност унапређења степена социјалне сигурности, кроз модернизацију система социјалне сигурности и обезбеђивање њеног минимума за све чланове друштва, уз јачање одговорности појединца, стварање финансијски одрживог система социјалног осигурања.

Стратегија развоја социјалне заштите Општине Бачка Паланка, за период 2023-2026. године, усклађена је и са другим постојећим стратегијама на локалном нивоу. Једна од њих, детаљно анализирана приликом израде овог Стратешког плана, је План развоја Општина Бачка Паланка 2022-2030. Овај документ се у великој мери бави привредом, туризмом, пољопривредом, инфраструктуром, али и друштвеним делатностима (спорт, млади, образовање, култура, здравље и екологија) и послужио нам је као подршка и усклађивање са визијом генералног развоја општине.

Стратешки план социјалне заштите општине Бачка Паланка представља развојни документ сачињен на основу актуелних података и приоритета дефинисаних у времену доношења. Његова флексибилност се огледа у сталном ажурирању и прилагођавању потребама корисника (грађана) и актуелним тенденцијама на плану социјалне заштите у нашој општини и окружењу.

Овај документ омогућава ваљано планирање и програмирање, јачање постојећих и развој нових услуга социјалне заштите на локалном нивоу. То ће резултирати разноврсношћу и економичношћу услуга које пружају равноправно сва три сектора – јавни, цивилни и приватни.

1.2. УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ:

Развој социјалне заштите у Србији је интегрални део укупних промена у друшву. Стога је и наша Стратегија синхронизована са основним токовима друштвених промена и реална у погледу материјалних могућности државе, а посебно локалне самоуправе.

С аспекта постављених циљева у даљем развоју Општине Бачка Паланка сматрам да ће се и у наредном периоду посебна пажња поклањати унапређивању развоја система социјалне заштите у складу са циљевима општег економског и социјалног развоја

друштва с акцентом на смањењу сиромаштва и обезбеђивању квалитетнијег живота и заштите како деце, тако и инвалидних и старих особа, као и маргинализованих група грађана.

Спремност да осигурамо континуитет у развоју система социјалне заштите на локалном нивоу свакако да се читује и у доношењу овог значајног стратешког плана који се у својој основи заснива на важним документима као што су: Закон о социјалној заштити, а исто тако и на свим међународно донетим стандардима и документима који регулишу ову област. С обзиром да се очекује доношење националне Стратегије социјалне заштите, а имајући у виду претходно донете смернице у овој области сматрам да наша локална самоуправа својим залагањем може да значајно унапреди и квалитетно уздигне ову област јер пре свега располаже значајним ресурсима, а то су: знање, стручност и пре свега добра воља.

Наши стратешки приоритети били су и биће: деца и млади, особе са инвалидитетом и наравно старија лица, а учинићемо све што је у нашој моћи и да се унапреде и односи према другим маргинализованим групама становништва.

Настојаћемо да овај документ буде наша оквирна полазна основа коју ћемо својим конкретним акцијама и активностима превазићи и тиме допринети да Општина Бачка Паланка буде пример и узор који ће други да следе.

Председник Општине
Бачка Паланка:
Бранислав Шушница

1.3. УВОДНА РЕЧ ЛОКАЛНОГ САВЕТА ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ:

Локална самоуправа Општине Бачка Паланка формирала је још пре 15 година, дана 27. јануара, 2007. године Локални савет за социјалну заштиту (у даљем тексту: Локални савет). Иницијатор за формирање Савета било је тадашње Министарство рада, запошљавања и социјалне политике Републике Србије које је у децембру месецу 2006. године преко Фонда за социјалне иновације и Сталне конференције градова и општина, уз финансијску подршку Програма Уједињених нација за развој и Европске агенције за реконструкцију започело Пројекат који се бавио унапређењем локалних, међуопштинских и регионалних услуга социјалне заштите кроз побољшано планирање, унапређено финансирање и праћење локалних услуга социјалне заштите. Задатак Локалног савета је тада био да се спроводе активности и мере предвиђене Националном стратегијом развоја социјалне заштите. У саставу Савета били су представници локалне самоуправе, Центра за социјални рад, Геронтолошког центра, Црвеног крста и ОШ „Херој Пинки“. Савет са врло сличном структуром ради и данас, редовно се састаје динамиком од 2-3 пута годишње, а по потреби и чешће.

Чланови савета су иницирали и израду новог Стратешког документа на седници која је одржана 17. јануара, 2022. године за период 2023-2026.

Од тада до данас, Општина Бачка Паланка и Савет радили су на реализацији Стратешког плана развоја социјалне заштите који је Општина усвојила за период 2019-2022. године. Овај документ је био кључни документ Општине и свих заинтересованих страна, како би се што адекватније одговорило на локалне потребе и укључило у реформске процесе у систему социјалне заштите. За реализацију циљева дефинисаних

у овом документу, било је неопходно да сви релевантни социјални актери, буду адекватно укључени у реформу социјалне заштите.

Главни задаци Савета су координација целовитих активности на изради, имплементацији, праћењу и евалуацији стартешког документа и обезбеђивању широког друштвеног утицаја и контроле над спровођењем Стратегије.

САСТАВ ЛОКАЛНОГ САВЕТА:

У саставу локалног Савета за социјалну заштиту су:

1. Маја Пилиповић, председник Савета
2. Љиљана Ћулибрк, члан
3. Горан Шатара, члан
4. Бранислав Шобот, члан
5. Анђела Дувњак, члан
6. Бранка Дујовић, члан
7. Смиљана Вулетић, члан
8. Вера Жарковић, члан
9. Милка Штрбац, члан
10. Милена Милетић, члан
11. Младен Лучић, члан

1.4. ПОТРЕБА ЗА ИЗРАДОМ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА:

Стратешки план развоја социјалне заштите Општине Бачка Паланка, за период 2019-2022. године, је реализован у складу са могућностима које је Општина али и друге заинтересоване стране имала у претходним годинама. Општина Бачка Паланка је издвајала одређена буџетска средства сваке године, на посебно за то опредељеној буџетској линији за имплементацију стратегије, чиме је показала добру вољу и интерес да се ова област унапреди. На буџетској линији за имплементацију Стратегије, Општина је до сада издвајала:

Година:	Износ:
2008.	2.000.000,00
2009.	2.000.000,00
2010.	1.000.000,00
2011.	1.000.000,00
2012.	990.175,00
2013..	2.000.000,00
2014.	2.000.000,00
2015.	2.000.000,00
2016.	2.000.000,00
2017.	2.000.000,00
2018.	2.000.000,00
2019.	2.500.000,00
2020.	2.600.000,00

2021.	2.100.000,00
2022.	2.600.000,00
Укупно:	28.790.175,00

Анализа контекста која је дата у овом документу представља приказ целовите слике заједнице у односу на ширу заједницу (округ/покрајину/републику), приказ свих главних заинтересованих страна и анализу стања у систему социјалне заштите у Бачкој Паланци, као општини.

Приликом анализе контекста коришћени су подаци: Републичког завода за статистику, Агенције за привредне регистре, Националне службе за запошљавање – Служба Бачка Паланка, Општинских служби, Центра за социјални рад, као и подаци из базе података општинске Канцеларије за локални економски развој. Подаци се детаљније налазе у документу План развоја Општине, па их нисмо у великој мери, преносили у овај документ.

Позитивно законодавство релевантно за област социјалне политике и заштите, како на државном тако и на локалном нивоу, у Републици Србији обимно је и обухвата следеће законе: Закон о социјалној заштити, Закон о социјалном становању, Породични закон, Закон о здравственој заштити, Закон о пензијском и инвалидском осигурању, Закон о здравственом осигурању, Закон о основама система образовања и васпитања, Закон о младима, Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, Закон о равноправности полова, Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености, Закон о избеглицама, Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом, Закон о заштити података о личности и Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја, као и Закон о општем управном поступку као процесни закон. У изради овог документ Локални савет је све наведене документе узео у обзир.

7

2. САДРЖАЈ ДОКУМЕНТА:

2.1. ВИЗИЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ОПШТИНИ:

Општина Бачка Паланка је одговорна заједница која укључује све грађане у систем социјалне политике.

2.2. МИСИЈА:

Мисија социјалне заштите у Општини Бачка Паланка је унапређење квалитета живота грађана развијањем нових услуга социјалне заштите кроз интеграцију јавног, приватног и цивилног сектора.

2.3. ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ:

Принципи и вредности за које смо се определили, којима ћемо се руководити у раду и који ће унапредити развој наше заједнице су:

- 1. Поштовање једнакости** - које ће се спроводити кроз уважавање достојанства свих грађана и њихових људских права;

2. **Најбољи интерес корисника** - кроз који ћемо обезбедити да наши корисници добију адекватне услуге у складу са индивидуалностима и потребама сваког од њих;
3. **Доступност – приступачност услуге** - за нас значи да ћемо на најмање рестриктиван начин у природном окружењу развијати услуге које задовољавају потребе корисника;
4. **Партиципативност корисника** – значи да ћемо обезбедити кориснику да одговорно и самостално учествује у избору услуге која ће допринети најбољем задовољењу његових потреба, а у смислу самосталног живљења у заједници без зависности од социјалних служби;
5. **Континуитет заштите** – трудићемо се да обезбедимо коришћење услуга социјалне заштите у смислу њихове одрживости.
6. **Партнерство јавног, приватног и цивилног сектора** – значи да ћемо координацијом активности сектора развијати разноврсне услуге социјалне заштите.

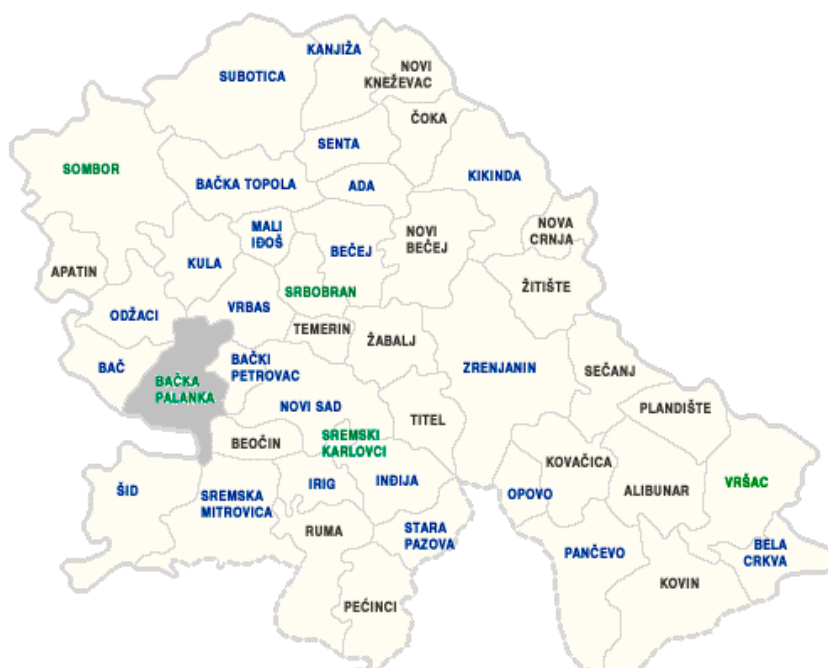
2.4. АНАЛИЗА КОНТЕКСТА:

ОПШТИНА БАЧКА ПАЛАНКА

ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ:

Општина Бачка Паланка се налази у АП Војводини и спада у Јужно – Бачки округ. По подацима из 2011. године Општина заузима површину од 590 км² (од чега на пољопривредну површину отпада 47.342 ха, а на шумску 2.801 ха).

Географски положај Бачке Паланке веома је повољан, јер се налази поред Дунава, европске речне артерије и на раскрсници важних друмских саобраћајница. У географском погледу река Дунав спаја Општину са Европом и Црним морем, а мрежа путева са Новим Садом, Сомбором, Суботицом, Шидом и Хрватском (односно са Илоком и Вуковаром).

Графикон бр.1
Мапа АП Војводине

По свом положају на мрежи путева у региону, Општина Бачка Паланка се налази на трмеђи Хрватске, Босне и Херцеговине (Републике Српске) и Србије. Бачка Паланка се налази 40 км западно од Новог Сада, 122 км северо-западно од Београда, 107 км јужно од Суботице, 323 км јужно од Будимпеште и 564 км југоисточно од Беча. Просечна надморска висина Општине Бачке Паланке

износи око 80 м. Територија општине налази се у умереноконтиненталном, климатском појасу.

Општина Бачка Паланка се граничи са осам општина од којих су четири у Бачкој (Бач, Оџаци, Врбас и Бачки Петровац), три у Срему (Шид, Сремска Митровица и Беоцин), јужно од Дунава је Општина Вуковар у Хрватској.

Мрежом магистралних, регионалних и локалних путева у дужини од 300 км повезана су сва насеља у општини.

Због свог положаја, повољних климатских услова (Панонска равница, река Дунав и обронци планине Фрушке Горе) Бачка Паланка има услове за значајан развој туризма.

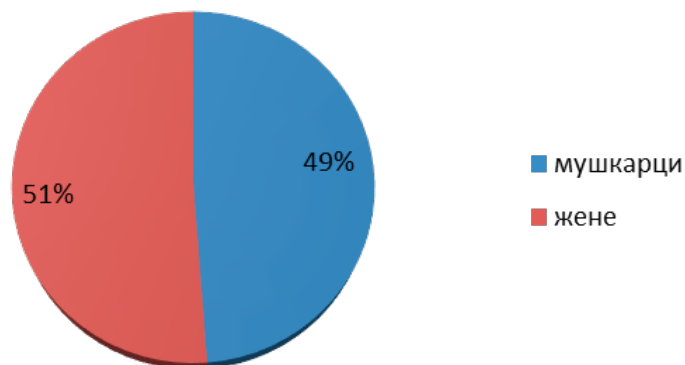
Графикон бр.2 Општина Бачка Паланка

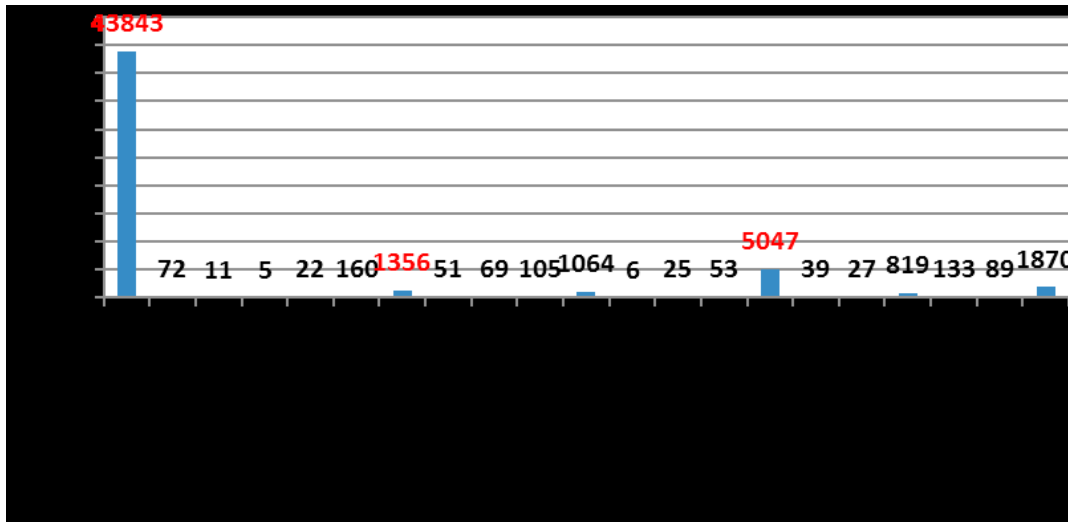
ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ:

У Општини Бачка Паланка према последњем попису из 2011. године и према званичним подацима Републичког завода за статистику, има **55528 становника**, што је знатно мање него што је било забележено пописом из 2002. године када је тај број био 60966 становника. Полна структура становништва је приказана на графикону бр. 3. Види се да је незнатно већи број **жена 28425**, у односу на број **мушкараца 27103**.

Графикон бр.3
Полна структура становништва
Општине

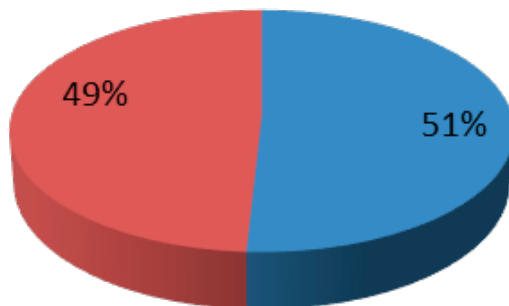
Општина Бачка Паланка је мултинационална, мултикултурална и мултиконфесионална средина. Те вредности и различитости се и данас негују и чувају. Више од две трећине становништва Бачкопаланачке општине чине Срби, од чега су се 43843 становника (79%) према попису из 2011. године изјаснили као Срби. Остале веће групације народа су Словаци и Мађари. Национална разноликост становништва се ни у једном тренутку, за последњих педесетак година, није показала као негативни фактор организовања и тока животне свакодневице. Напротив, остварен је животни амбијент у којем је лепо живети и радити.

Графикон бр.4 Национална структура становништва Општине Бачка Паланка према попису из 2011. године

Становништво живи у **14 насеља** (град Бачка Паланка и 13 сеоских насеља) и то тако што у граду Бачка Паланка живи **28239 становника (51%)**, а у сеоским насељима **27289 становника (49%)**. Ово је промена у односу на претходни попис и у односу на претходни стратешки документ, јер је према попису из 2002. године, становништво било насељено у 14 насеља (град Бачка Паланка и 13 сеоских насеља) и то тако што у граду Бачка Паланка живи 29449 становника (48,31 %), а у сеоским насељима 31517 становника (51,69 %).

Графикон бр.5
Структура становништва у односу град-село

ИСТОРИЈАТ БАЧКЕ ПАЛАНКЕ:

Данашње име града Бачка Паланка први пут се може поуздано везати за годину 1593. Израз Паланка је иначе латинског порекла и значи утврђење опасано кољем. Осамнаести век био је период утемељивања данашњег града, а деветнаести му је донео јачање у политичком и привредном погледу.

Од времена када је на месту данашњег града први пут подигнута турска паланка – утврђење, оно је неколико пута подизано и рушено и називано је Илочком, Старом, Новом и Немачком Паланком. Тек 1918. године успостављањем прве Југославије, град је добио пуно данашње име, Бачка Паланка.

Привреда почиње да се развија у XVIII веку (производња цигле, прерада дувана, производња свиле и прерада кудеље).

У XIX веку развија се прерада дрвета. Пошта је основана 1828. године. Пристаниште је изграђено 1867. године, прво кредитно друштво и телеграф 1869. године, штампарију је добила 1881. године. У Паланци је железничка пруга изграђена 1856. године, а телефон почео са радом 1904. године.

ТУРИСТИЧКИ ПОТЕНЦИЈАЛИ:

Општина Бачка Паланка има изузетно добар географски положај (паневропски коридори: 7 Дунав и близина коридора 10), просторна припадност НП Фрушка гора (Нештин и Визић), погранично место са Републиком Хрватском. Кроз општину пролази и бицикличка стаза која је део европске бицикличке мреже (Еуро вело 6). Туристи који дођу у Бачку Паланку могу да посете Музеј са преко 8000 предмета разврстаних у палеонтолошку, археолошку, нумизматичку, етнолошку, историјску и ликовну збирку, као и библиотеку „Вељко Петровић“ са преко 135.000 публикација. Од културно - историјских споменика истичу се православна црква изграђена између 1783. и 1787. године у барокном стилу, католичка црква (1782 – 1784) такође у барокном стилу и евангелистичка, односно протестантска црква из 1893. године. Највећи дар природе у Бачкој Паланци је река Дунав. Уз дунавско језеро Тиквара изграђен је комплекс „Тиквара“, који пружа бројне спортске, рекреативне и забавне садржаје. На територији општине постоји велики број археолошких, етнолошких и културних споменика међу којима су најзначајнији археолошки локалитет надомак Челарева, такозвана „Аварска некропола“ и „Стара кућа“ у Нештину, бисер српске архитектуре из прве половине 18 века. У Челареву се налази и дворца Дунђерски. Карађорђево се налази 10 км северозападно од Бачке Паланке. То је специјални резерват природе и познато ловиште јелена, муфлона, дивљих свиња и пернате дивљачи. Риболовни терени Карађорђева у рукавцима Дунава богати су сомом, смуђом, шараном, штуком.

ЗАШТИЋЕНА ПРИРОДНА ДОБРА НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ БАЧКА ПАЛАНКА су Специјални резерват природе „Карађорђево“, Парк природе „Тиквара“, Споменик природе „Парк челаревског дворца“, - Специјални резерват природе „Багремара“.

АРХЕОЛОШКА НАЛАЗИШТА:

На територији Општине Бачка Паланка налази се преко 30 археолошких налазишта која датирају из млађег мезолита, бронзаног доба и средњовековног периода. Једно од највећих налазишта је утврђење „Келтски опидијум“ (I век н.е.), а на домак Челарева се налази „Аварска Некропола“ (VIII-X века).

СПОМЕНИЦИ КУЛТУРЕ:

У најзначајније споменике културе убрајају се барокни дворца и парк породице Дунђерски из XIX века, „Сремска кућа“ у Нештину, бисер српске архитектуре из прве половине XVIII века, као и иконостаси Српске православне цркве у Бачкој Паланци из 1773.године и у Нештину.

ПРИВРЕДА:

Укупан број активних привредних субјеката који послују на територији Општине Бачка Паланка износи 2.258, с тим што је број предузетника знатно већи у односу на број

привредних друштава. Број новооснованих привредних субјеката у посматраном периоду од 2018. до 2021. године износи 696 (125 привредних друштва и 571 предузетник 571), а угашених 655 (182 привредна друштава и 473 предузетника).

У 2021. години је по подацима Управе за аграрна плаћања регистровано 4.467 ППГ, од чега је 4.033 газдинства у активном статусу.

На територији Општине Бачка Паланка послују: метална, машинска, пољопривредна, електроинсталацијска, електрометална и прехранбена индустрија. У Бачкој Паланци највећа и најуспешнија предузећа су: „ТАРКЕТ“, највећи произвођач подних облога на свету, „КАРЛСБЕРГ“ пивара у Челареву, Фабрика слада „СУФЛЕ“, „НЕКТАР“..... Висок је степен искоришћености плодних површина, око 46000 ха, у којој је ратарско-повртарска производња доминантна. Постоје велики производни потенцијали у области пољопривреде у опште, који би унапређењем аграра дали значајне резултате у производњи хране на овом подручју. Посебне наде полажу се у активирање производних хала које су саграђене у бесцаринској зони, као и у проширење бачкопаланачке луке на Дунаву. Општина Бачка Паланка посебну пажњу посвећује заштити од еолске ерозије и сходно томе већ неколико година спроводи реализацију пројекта „Подизање пољезащитних појасева“. Привредни тренд у нашој општини је смањење незапослености (на Националној служби за запошљавање Бачка Паланка тренутно има 3.811 незапослених лица), све веће учешће сектора услуга у областима финансија, осигурања и трговине. Инвестиција има, али очигледно не у довољној мери да се превазиђу привредни проблеми. Услугне делатности су добро развијене, док пољопривреда и индустрија имају сразмерно исту заступљеност у привредној структури. Бачка Паланка се убраја међу 10 најразвијенијих општина у Војводини.

КУЛТУРА:

На овим просторима се сусрећу утицаји разних култура: средњоевропске, традиционално-српске и модерне западноевропске. Постоје многе културне институције и друштва кроз чији рад се негује традиција овог поднебља. О стању у области културе последњих година се расправљало у више наврата: у оквиру редовних годишњих извештаја о раду професионалних институција из ове области (јавних установа), извештаја Одељења за друштвене делатности, а и посебним материјалима којима се анализира стање. Одељење за друштвене делатности пре неколико година је одржало саветовање о култури на коме је посебан акценат дат систематском развоју ове области у наредном периоду. Закључцима који су тим поводом доношени захтевано је: предузимање мера ради унапређења библиотечке делатности, нарочито у насељеним местима општине, санација објеката културе, имовинско-правна питања, регулисање статуса домова културе, решавање смештајног простора Музеја града, анимирање аматеризма, примереније коришћење објекта биоскопа у граду, итд., уз обавезну назнаку потребе рационализације запослених и у случајевима у којима је то могуће, обезбеђење средстава сопственом делатношћу. Општа оцена свих ових година углавном је била да је, упркос неповољном материјалном положају и нагомиланим проблемима, очувано језгро културе у општини Бачка Паланка.

ОБРАЗОВАЊЕ:

Општина Бачка Паланка има добро развијен систем образовања. Тај систем чини мрежа основних и средњих школа, те једна предшколска установа. Предшколско образо-

вање је организовано кроз рад Предшколске установе "Младост, која брине о најмлађима у граду Бачка Паланка. У установи тренутно борави око 950 деце, и има 140 запослених. По осталим насељеним местима предшколско образовање се одвија у основним школама где су основани вртићи тако да су и деца из сеоских насеља збринута у том погледу. У Општини активно ради 10 основних школа (са подручним одељењима од 1-4 разреда у Нештину, Визићу и Парагама). Поред њих у Општини постоје и две наменске школе – за образовање ученика са сметњама у развоју ОШ "Херој Пинки" и основна музичка школа "Стеван Христић". У граду постоје три средње школе: гимназија, економска и средња техничка школа.

СПОРТ:

На територији Општине Бачка Паланка регистровано је око 60 клубова, организација и друштава у области спорта, које обухватају 15 спортских грана и у оквиру три Спортска савеза општине. Финансирање спорта у општини Бачка Паланка је усклађено са Законом у спорту и спроводи се по јасним критеријумима и правилима са којима су сви упознати. Спортским организацијама се средства обезбеђују посредством буџета у складу са Правилником о одобравању и финансирању програма којима се остварује општи интерес у области спорта и укупно 47 спортских клуба се финансира из буџета општине.

ЗАПОШЉАВАЊЕ:

Мисија Националне службе за запошљавање је повећање конкурентности и запошљивости радне снаге и запошљавање кроз систем мера активне политике тржишта рада с циљем превенције дугорочне незапослености и социјалне искључености. Служба у Бачкој Паланци врши следеће послове: посредовање при запошљавању, доношење и спровођење програма мера активне политике запошљавања, саветовање послодавца и других лица која траже запослење о закону и другим актима, послове осигурања за случај незапослености, додатно образовање и обуке, упућивање лица на процену преостале радне способности, каријерно вођење и саветовање тражиоца запослења, ученика основношколског и средњошколског узраста око избора занимања, професионалне селекције кадрова на захтев послодавца, мотивациони тренинзи који утичу на подизање самоефикасности у процесу тражења посла, организовање Сајмова запошљавања. Према евиденцији Националне службе за запошљавање, из маја 2022. године на подручју Општине Бачка Паланка, тренутно је 3.811 незапослених лица, од тога је 2.208 жена, што је 58%.

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

У Општини Бачка Паланка постоје две установе социјалне заштите: Центар за социјални рад и Геронтолошки центар.

Центар за социјални рад (ЦСР) у оквиру јавних овлашћења, утврђује права и обезбеђује услуге социјалне заштите, обавља послове органа старатељства и друге послове у складу са законом. Послови ЦСР групишу се према специфичим карактеристикама група корисника, према функцијама односно природи радних процеса, према исходима који настају у процесу реализације помоћи и подршке корисницима и начину задовољавања њихових потреба и то на: основне стручне послове, специјализоване стручне послове, супервизијске стручне послове, правне послове и послове планирања и развоја.

Геронтолошки центар Бачка Паланка у оквиру своје надлежности обавља послове институционалне заштите – смештаја старих лица (капацитет 110 места), обавља послове ванинституционалне заштите – помоћ у кући и кућну негу (45 корисника) и организује рад Клуба за стара лица у 5 сеоских МЗ. У оквиру својих надлежности и активности ове установе сарађују са локалном самоуправом као кључним партнером и остварују међусекторску сарадњу са институцијама из области: образовања, запошљавања, здравства, судства и цивилним сектором.

На територији Општине Бачка Паланка постоји више организација и удружења грађана које се баве проблематиком социјалне заштите грађана.

Црвени Крст Бачка Паланка: Од 1924. године је у Бачкој Паланци основано Друштво Црвеног крста. Данас, Црвени крст има за циљ да олакша људску патњу, са задатком да пружа помоћ угроженим лицима у случају ратних сукоба, природних, еколошких или других несрећа, ради спасавања угрожених живота и здравља људи и ширењу знања о Међународном хуманитарном праву и у случају стања потреба за социјалном заштитом и збрињавањем, као и са задатком превентивног деловања и просвећивања грађана у области здравствене и социјалне заштите и унапређења хуманитарних вредности друштва[□]. У наредном периоду Црвени крст ће социјалну делатност усмерити на мобилисање и јачање капацитета породице, заједнице и појединаца да активно и солидарно изналазе решења за најприоритетније потребе и проблеме угрожених група и доприносе унапређењу социјалне инклузије. Црвени крст пружа подршку најугроженијим групама становништва у складу са њиховим потребама и основним људским правилима, са посебним фокусом на:

- 1. најугроженије групе становништва, оне који су у „сивој зони сиромаштва“ појединце и породице** које не остварују право на законом прописане облике социјалне помоћи и заштите, а налазе се у стању акутне или социјалне потребе;
- 2. угрожене децу и младе,** групе које су међу најугроженијима у Србији и са најмање капацитета да се носе са проблемима са којима су суочени, а истовремено представљају будућност и огроман људски капитал;
- 3. социјално угрожене старије особе,** бројчано највећу групу угрожених у Србији;
- 4. ширу друштвену заједницу и институције система,** који представљају кључ за стварање повољног окружења за социјалну инклузију.

Црвени крст има свој Стратешки план, који дефинише четири кључна стратешка правца у наредном периоду, који би требало да представљају оквир социјалне делатности Црвеног крста Бачка Паланка. Прва три правца ближе дефинишу рад са угроженим групама, заједницама и појединцима у циљу побољшања њихових услова живота. Ови стратешки правци дефинисани су на основу капацитета и снаге Црвеног крста Бачка Паланка, али су усмерени и на унапређење социјалне делатности. Последњи стратешки правац, који представља предуслов за квалитетну реализацију и остварење прва три правца, се односи на изградњу капацитета и организације Црвеног крста Бачка Паланка и требало би да обезбеди довољно људских, материјалних и финансијских ресурса, квалитет у раду и још бољи имиџ Црвеног крста Бачка Паланка, како би успешно испунили мисију, достигли визију и успели да мобилишу заједницу, подстакли хуманост и соли-

дарност у цивилном друштву. При дефинисању свих облика помоћи и подршке поштоваће се следећа начела:

- Индивидуализован, холистички приступ потребама угрожених група становништва.
- Дефинисање „пакета мера“: интегрисање директне помоћи, опоравка, развојних, превентивних и других мера психо-социјалне подршке у складу са потребама угрожених и капацитетом Црвеног крста Бачка Паланка.
- Квалитет услуга и делатности у складу са дефинисаним стандардима.
- Партнерство – у складу са нашим мандатом повезани смо и блиско сарађујемо са органима државне управе, локалне самоуправе, јавним институцијама и другим организацијама цивилног друштва, поштујући наше основне принципе, нарочито принципе непристрасности, неутралности и независности.

Сви нивои организације ће реализовати активности у оквиру сва четири стратешка правца, у складу са локалним потребама и капацитетима, уз континуирану подршку виших нивоа организације (национални и покрајински) у остваривању постављених циљева. У развијању услуга и планирању својих годишњих активности сви нивои организације Црвеног крста Бачка Паланка ће се водити сетом кључних мера дефинисаних за сваки од стратешких циљева.

ОСТАЛЕ УСТАНОВЕ И ИНСТИТУЦИЈЕ:

Дом здравља "Др Младен Стојановић" Бачка Паланка пружа услуге примарне и секундарне здравствене заштите преко посебних организационих јединица тј. служби: за хитну медицинску помоћ са санитетским превозом, за здравствену заштиту одраслих и кућно лечење, за здравствену заштиту деце и жена са поливалентном патронажом, за стоматолошку здравствену заштиту, за здравствену заштиту радника, за радиолошку, лабораторијску и др. дијагностику, за специјалистичко – консултативну делатност и хемодијализу, за фармацеутску делатност и др. Поред Дома здравља у насељеним местима на територији Општине Бачка Паланка, разграната је мрежа здравствених станица, здравствених амбуланти и апотекарских јединица, где је здравствено збринато становништво сеоских насеља.

У оквиру Дома здравља функционишу два саветовалишта: Саветовалиште за превенцију и борбу против наркоманије и ДПСТ- добровољно поверљиво саветовање и тестирање на ХИВ.

Одељење унутрашњих послова у Бачкој Паланци обавља законом утврђене полицијске и друге послове, пружа подршку владавини права у демократском друштву и одговорно је за остваривање безбедности, у складу са законом. Обављањем полицијских послова полиција свима пружа заштиту њихових права и слобода. Приликом пружања заштите, полиција поједина права и слободе може граничити само под условима и на начин утврђен Уставом и законом.

Основни суд има надлежност у решавању свих врста спорова који настану на територији општине и одлучује у предметима где постоји већи степен друштвене опасности, односно у оним предметима који се воде и покрећу од стране јавног тужилаштва.

Основно јавно тужилаштво врши надлежност за гоњење учинилаца кривичних дела и других кажњивих дела, коришћењем одговарајућих законом предвиђених средстава и своју функцију врши искључиво на основу устава и закона.

КЉУЧНИ АКТЕРИ У РЕФОРМИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ СУ:

- Локална самоуправа, која је носилац процеса, како израде тако и имплементације овог документа, која је основала и учинила одрживим Локални савет. Затим Центар за социјални рад, као једна од најважнијих установа у систему на локалном нивоу, заједно са Геронтолошким центром. Ове две установе су носиоци имплементације и претходног документа и даље су препознати као главни актери у процесу реформе. Такође, један од незаобилазних актера је и Црвени крст Бачка Паланка, који је уско повезан са свим установама и организацијама и као такав укључен у реализацију готово свих активности.

Локални савет за социјалну заштиту /у даљем тексту ЛССЗ/ се определио да посебан акценат у стратегији стави на децу и младе, особе са инвалидитетом и стара лица.

Опредељујући се за ове циљне групе, ЛССЗ сматра да ће проблеме осталих ризичних група, којима се баве друге Националне стратегије („Стратегија за смањење сиромаштва, Акциони планови за запошљавање, образовање, становање и здравство Рома Републике Србије“ и др.), решавати кроз активности регулисане Акционим планом Стратегије развоја социјалне заштите Општине Бачка Паланка.

Општина Бачка Паланка је одабрала следеће приоритетне циљне групе:

- 1. деца и млади,**
- 2. особе са инвалидитетом и**
- 3. стари.**

Током реализације овог стратешког документа, Општина Бачка Паланка ће радити на побољшању квалитета живота и других маргинализованих категорија становника, посебно оних које препоручује Стратегија за смањење сиромаштва Републике Србије: жене, избегла и интерно расељена лица, Роми. У оквиру одабраних приоритета све активности ће укључивати и горе наведене специфичне групе.

SWOT АНАЛИЗА СТАЊА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ОПШТИНИ БАЧКА ПАЛАНКА

СНАГЕ

1. Људски ресурси (сигурност, разноврсност, бројност, искуство, идеје)
2. Комуникација између институција у систему социјалне заштите
3. Простор и техничка средства
4. Подршка локалне самоуправе
5. Постојање удружења грађана
6. Ванинституционални облици заштите
7. Мотивација за реформу
8. Волонтери, Волонтерски центар
9. Транспарентност у раду Савета
10. Транспарентност институција у систему социјалне заштите
11. Извештаји, планови
12. Отвореност за сарадњу
14. Подаци о родној припадности

СЛАБОСТИ

1. Непостојање превентивних програма.
2. Непостојање адекватног простора за рад.
3. Недовољна едукованост стручњака и родитеља.
4. Делимично непостојање општинских одлука које се односе на проширена права.
5. Недовољна партиципација младих у решавању њихових проблема.
6. Недовољно издвајање буџетских средстава за рад са децом и младима.
7. Незапосленост и сиромаштво
8. Недовољан број услуга (Становање уз подршку, Сигурна кућа, Дневни боравак за децу са поремећајем у понашања и децу са сметњама у развоју.)
9. Недостатак кадрова разних профила.
10. Делимична јединствене базе података.
11. Недовољна информисаност школа и стручних сарадника.
12. Недовољна сарадња школа са другим институцијама.
13. Слаба покривеност субвенцијама на локалном нивоу.
14. Родне предрасуде међу младима.
15. Недовољна свест младих о болестима зависности и полно преносивим болестима.
17. Нема медија намењених младима.
18. Дискриминација при запошљавању.
19. Неструктурирано коришћење слободног времена код младих.

МОГУЋНОСТИ

1. Законски прописи на националном нивоу (нови Закон о социјалној заштити)
2. Доношење одлука на општинском нивоу
3. Укљученост у пројекат
4. Сарадња са локалним медијима
5. Медијска информисаност
6. Подстицање приватног сектора на укључивање
7. Подстицање међусекторске сарадње
8. Сарадња са верским заједницама
9. Искористити научене лекције и искуства других општина

ПРЕТЊЕ

1. Сиромаштво
2. Политизација стратегије
3. Политичка нестабилност
4. Недовољна информисаност грађана о правима из области социјалне заштите
5. Предрасуде средине
6. Непостојање довољних извора финансирања
7. Утврђивање других приоритета
8. Апатија, безвољност средине
9. Пораст броја младих склоних ризичном понашању
10. Повећан број ментално оболелих генерално
11. Период транзиције

2.5. СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ РАЗВОЈА И СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ:

Детаљном анализом контекста којом смо обухватили анализу свих заинтересованих страна и анализу стања у области социјалне заштите, издвојили смо главне стратешке правце развоја социјалне заштите:

1. Развијање квалитетних и свеобухватних услуга у систему социјалне заштите за све групе корисника/ца на локалном нивоу и на регионалном нивоу.

2. Обезбеђивање људских и материјалних ресурса за одрживост услуга социјалне заштите у Општини Бачка Паланка.
3. Међусекторска сарадња и партнерски приступ пружању услуга сва три сектора (јавног, приватног и цивилног сектора).
4. Јачање капацитета (материјалних, техничких, људских) локалне самоуправе и свих актера социјалне заштите за задовољавање потреба грађана/ки општине Бачка Паланка уз мобилисање и рационалну употребу локалних ресурса.
5. Обезбеђивање једнаке доступности услугама социјалне заштите свим осетљивим друштвеним групама како у урбаној тако и руралној средини.
6. Развој свести грађана/ки Општине Бачка Паланка о значају добро развијених услуга социјалне заштите и унапређења односа према маргинализованим категоријама становништва.

2.6. СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ:

Стратешки приоритети којима се бави Стратегија развоја социјалне заштите Бачка Паланка у периоду 2023-2026. година јесу групе:

2.6.1. ДЕЦА И МЛАДИ

2.6.2. ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

2.6.3. СТАРА ЛИЦА

2.6.1. СЕКТОРСКА ГРУПА: ДЕЦА И МЛАДИ

„Porodica nije najvažnija stvar. Porodica je sve“, Majkl Foks

1. АНАЛИЗА СТАЊА:

Породица је увек била и остаје најважнија васпитна средина. Једна од њених најбитнијих улога је брига и васпитање деце на њиховом путу ка одрастању. Породица је „канал“ којим се дете повезује са друштвеном средином и системом који га окружује. Деца одрастају, осамостаљују се, стварају своје породице. У томе родитељи имају готово пресудну улогу. Брачна релација тј. дијадни однос између супружника, важан је фактор у психичком и физичком развоју детета и формирању његове личности, како у раном детињству, тако и касније током живота. Како дете постаје старије, поред породице, све значајније место заузима и социјално окружење, ставови, утицај вршњака, изазови са којима се среће изван породичног дома.

Породица је група која дели судбину друштва и времена у коме егзистира. Брзе и нагле промене у нашој држави, опште сиромаштво, поремећај система вредности, рат и избеглиштво, неефикасно функционисање институција, најдиректније погађају породицу, као најосетљивију друштвену групу.

Данашња „модерна“ породица отворенија је према социјалном окружењу, а самим тим „рањивија“ и нестабилнија. Када она изгуби унутрашњу хармонију, не може да задовољи примарне потребе, родитељи изгубе личну сигурност и функцију заштитничке улоге, улази се у ризик настанка породичне дезорганизације, која најдиректније погађа децу. Ово за последицу има појаву различитих видова социјалне патологије: алкохоли-

зам, делинквенцију, наркоманију, проституцију, занемаривање, злостављање, напуштање деце, сиромаштво.

1.1. ПОСТОЈЕЋЕ УСЛУГЕ

У области социјалне заштите деца и млади користе законом утврђена права и услуге социјалне и породично-правне заштите у Центру за социјални рад: хранитељство, старатељство, усвојење, смештај у установу, помоћ за оспособљавање за рад, право на додатак за туђу негу и помоћ, једнократне помоћи у новцу и натури, новчана социјална помоћ, смештај у прихватилиште и прихватну станицу, индивидуалне и породичне саветодавно-терапијске услуге, правни савети....

У 2021.години право на новчану социјалну помоћ остварило је 1134 корисника од тога 340 деце, 54 младих, 547 одраслих и 143 старих; право на додатак за туђу негу и помоћ остварило је 130 корисника, право на увећан додатак за туђу негу и помоћ укупно је остварило 285 корисника, право на једнократну новчану помоћ остварило је 852 корисника; право на помоћ за оспособљавање оставарује 7 корисник, 2 детета и 5 младих. Материјална помоћ је пружена код 154 жртве насиља, а 37 жртава је упућено у друге установе ради прижања помоћи и подршке.

У општинском буџету издвајају се средства за стипендирање ученика и студената, бесплатне ужине за социјално угрожену децу и децу са сметњама у развоју, регресирање трошкова превоза и смештаја ученика и студената, као и ученика са сметњама у развоју и њихових пратиоца, накнада за свако рођено дете, услуга лични пратиоц и лична помоћ у настави, накнада ученика и студената за домски смештај...

1.2. ПОТРЕБНЕ УСЛУГЕ у односу на циљну групу деце и младих из дисфункционалних породица:

- СОС телефон, мобилни тимови за подршку у кризним ситуацијама,
- Превентивни програми намењени како деци и младима, тако и родитељима,
- Циљани превентивни програми, који промовишу здраве стилове живота (Канцеларија за младе),
- Програм интензивног третмана и ресоцијализације (изван Центра за социјални рад),
- Програми едукације стручњака,
- Становање уз подршку за младе,
- Развој волонтерске службе,
- Дневни боравак за децу и младе са поремећајем у понашању.

2. ДЕФИНИСАЊЕ ПРОБЛЕМА И ДИЈАГНОЗА СТАЊА

Стратегија развоја социјалне заштите Општине Бачка Паланка, као једну од приоритетних група препознала је децу и младе из дисфункционалних породица, јер се исти налазе у ризику и потребна је организованија и свеобихватнија брига локалне заједнице о њима.

Активно учешће у дефинисању проблема и дијагнози стања ове циљне групе, поред представника Општине Бачка Паланка, Локалног савета за социјалну заштиту и Центра за социјални рад, дали су: школски педагози и психолози, Дом здравља (Саветовалиште за превенцију и борбу против наркоманије), ДПСТ[□] саветовалиште, Савето-

валиште за репродуктивно здравље младих, Основно јавно тужилаштво, Основи суд, Прекршајни суд, полицијски службеници, Национална служба за запошљавање служба у Бачкој Паланци, Покрајинска служба за запошљавање у Новом Саду, ромско удружење „Чараин“, хранитељице, Центар за социјални рад из суседне општине Бач, Омладински клуб...

Дефинисање проблема и дијагноза стања деце и младих из дисфункционалних породица рађена је у оквиру три подгрупе:

- Деца из породица са поремећеним породичним односима
- Деца и млади са поремећајима у понашању
- Деца без родитељског старања

2.1. Деца из породица са поремећеним породичним односима

Подаци Центра за социјални рад говоре да је у току 2021. године у Општини Бачка Паланка евидентирано 178 обраћања због насиља у породици, од чега су 24 деца, 35 млади, 110, одрасли и 9 старији корисници.

При Центру за социјални рад ради Породично саветовалиште од марта 2009. године. Средства за рад је обезбедила локална самоуправа. У току 2021. године саветодавно – терапијске услуге користило је 458 лица.

У току 2021. године, у оквиру Породичног саветовалишта није реализован ни један пројекта из области социјалне заштите.

Проблеми подгрупе:

- У већој мери је присутан алкохолизам родитеља, занемаривање родитељске улоге и поремећена партнерска релација родитеља.
- У породицама са поремећеним породичним односима у већој мери се код деце појављују развојни проблеми, адолесцентне кризе, проблеми у комуникацији, релацији родитељ-дете, анксиозност и депресивност.
- У већој мери су у породицама са поремећеним породичним односима присутни неусаглашени васпитни ставови родитеља.
- Деца из породица са поремећеним односима у већој мери су толерантна на појаву породичног насиља, затворена и стидљива.

2.2. Деца и млади са поремећајем у понашању

Починиоци кривичних дела најчешће су старији малолетници мушког пола. Кривична дела која чине малолетници су: крађе, тешке крађе, угрожавање живота, неовлашћено ношење оружја, стављање у промет опојних средстава. Све чешће се срећемо са агресивношћу међу младима и са блудним радњама. Малолетници све чешће чине кривична дела под дејством психо-активних супстанци. Као најчешћи узроци различитих облика друштвено неприлагођеног понашања јављају се дисфункционалне породице. Запажања лекара Дома здравља указују да „долази до сталног пораста зависника од психоактивних супстанци, где се старосна граница све више спушта, тако да има све више школске деце старости од 13-14 година која увелико користе нешто од психоактивних супстанци. Први контакт са дрогом и употреба исте је у периоду пубертета у просеку, од 13-14 година старости, а корисници се региструју у свим старосним структурама. Број младих особа које имају проблема са законом стално расте, било да су директно

или индиректно повезани са дрогом. Из разговора са родитељима, наставним особљем и децом, закључили смо да су деца доста добро информисана о дрогама уопште, да у принципу знају њено дејство и њене „уличне називе“. Информације које они поседују усвојили су путем гледања филмова или литературе, али што је карактеристично, јако ретко или готово никада, разговори на ову тему нису вођени у кругу породице, ни на иницијативу деце, ни на иницијативу родитеља, који о наркоманији знају јако мало.

У току 2021. године Центар за социјални рад је радио са укупно 96 деце који имају проблема у понашању.

Проблеми подгрупе:

- Код деце и младих са поремећајима у понашању у знатној мери се јавља неуспех у школи, скитња, бежање од куће, психосоматски проблеми, потешкоће у комуникацији, поремећај спавања, исхране, лоша слика о себи, неорганизовано провођење слободног времена.
- Недовољан је број циљно усмерених превентивних програма, програма ресоцијализације у локалној заједници.
- Побољшати Протокол о сарадњи јавних установа и институција које раде са малолетницима (Центар за социјални рад, школа, Саветовалиште за превенцију и борбу против наркоманије, које ради при Дому здравља, Више јавно тужилаштво..).
- Један број малолетника се упућује у установе социјалне заштите - завод за васпитање деце и младих или долази до изрицања заводске мере од стране суда - упућивање у васпитно-поправни дом и малолетнички затвор.

2.3. Деца и млади без родитељског старања

У ову групу спадају деца напуштена од родитеља, деца родитеља који неадекватно врше родитељско право, деца родитеља лишених пословне способности, деца чији су родитељи умрли, непознати, или из било којих других разлога не врше родитељску улогу.

Проблеми циљне групе:

- Недовољно развијени начини ургентног збрињавања у непосредном окружењу.
- Мала је ефикасност у решавању стамбено-материјалних проблема и недовољна је подршка средине на путу ка осамостаљивању, након завршетка школовања и изласка из система социјалне заштите.

3. ЗАКЉУЧЦИ

- Деца и млади из дисфункционалних породица налазе се у високом ризику по сопствено психофизичко здравље, даље школовање и несметано одрастање па се у одраслом добу могу наћи у стању социјалне потребе.
- Постојеће услуге социјалне заштите у локалној заједници не задовољавају у довољној мери принципе реформе социјалне заштите: доступност разноврсних услуга на локалном нивоу, одрастање у најмање рестриктивном окружењу, континуитет заштите, те је потребно стратешко планирање усмерено ка њиховом остваривању.

4. ПРЕПОРУКЕ И СТРАТЕШКЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

- Развијати ванинституционалне услуге социјалне заштите на локалном нивоу.
- Обезбедити средства у општинском буџету за развијање и одрживост нових услуга.
- Обезбедити адекватне просторе за пружање услуга социјалне заштите (саветовалишта, прихватилишта, центре..).
- Остварити унутар секторску сарадњу актера који пружају услуге доношењем и применом Протокола о сарадњи.
- Вршити перманентно стручно усавршавање стручњака и волонтера у пружању услуга социјалне заштите.
- Сензибилисати локалну заједницу за проблеме и потребе деце и младих из дисфункционалних породица континуираним информисањем.
- Проналазити донаторе и нове изворе финансирања услуга на локалном нивоу.

5. СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

1. **Побољшати квалитет живота деце и младих из дисфункционалних породица на територији Општине Бачка Паланка, развијањем ванинституционалних услуга социјалне заштите, кроз унутар секторску и међу секторску сарадњу јавног, приватног и цивилног сектора.**
 - 1.1. Организовати службу „СОС телефон“ за подршку деци, младима и породицама на територији Општине.
2. **Подићи квалитет услуга намењених деци и младима из дисфункционалних породица и њиховим родитељима у Општини Бачка Паланка, унапређивањем људских и материјалних капацитета и ресурса.**
 - 2.1. Реализовати 5 едукација за стручњаке који раде са децом и младима из дисфункционалних породица на територији Општине.
 - 2.2. Континуирано радити на обезбеђивању адекватних простора за ванинституционалне услуге намењене деци и младима из дисфункционалних породица.
 - 2.3. Континуирано радити на повећању финансијских средстава из буџета Општине за социјалну заштиту.
3. **Унапредити положај посебно осетљивих група деце и младих у Општини Бачка Паланка, увођењем превентивних програма који би их активније укључили у живот локалне заједнице.**
 - 3.1. Покренути један превентивни и један програм ресоцијализације, којим ће бити обухваћени малолетници са евиденције Центру за социјални рад у текућој години на територији Општине.

2.6.2. СЕКТОРСКА ГРУПА: ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

„Ако никада нисам могао стварно да будем попут других људи онда ћу барем бити попут самога себе и направити најбоље од тога“

Цхристу Бронн, „Моје лево стопало“

Ако не можете да добијете чудо, постаните једно.

Ник Вујичић

1. АНАЛИЗА СТАЊА

Особе са инвалидитетом /у даљем тексту ОСИ/ су особе са урођеном или стеченом физичком, сензорном, интелектуалном или емоционалном онеспособљеношћу које услед друштвених или других препрека немају могућности или имају смањене могућности да се укључе у активности друштва на истом нивоу са другима, без обзира на то да ли могу да остварују поменуте активности уз употребу техничких помагала или уз службе подршке.^{1□}

Према процени Светске здравствене организације ОСИ чине 10% становништва сваке земље. Усвајањем Стратегије унапређења положаја ОСИ у Републици Србији (у даљем тексту: Стратегија) питања третмана ОСИ не постављају се као сегмент социјалне политике, већ као питање поштовања људских права. Неоспорно је да такво савремено и успешно друштво коме Република Србија тежи као стратешком циљу, подразумева не само материјално благостање, већ заједницу задовољних појединаца који уживају пуно учешће у свим сегментима друштва.

У Општини Бачка Паланка у анализу стања и потреба ОСИ кренуло се партиципативним приступом у прикупљање података од институција и удружења која се баве њима: Општинске управе Општине, Центра за социјални рад, Дома здравља, Националне службе за запошљавање, Црвеног крста, Основне школе „Херој Пинки“, Основних школа општине, Предшколске установе „Младост“, Општинске организације инвалида рада, Општинског друштва за помоћ ментално недовољно развијеним особама (МНРО), Савеза слепих, Међуопштинског клуба мултипле склерозе Општина Бачка Паланка и Бач, Удружења ратних војних инвалида Бачка Паланка...

Према евиденцији Националне службе за запошљавање на подручју Општине постоји регистровано 129 ОСИ од чега су 43 жене, тренутно активно у тражењу посла 117, од чега су 43 жене. Из наведеног узорка, према подацима Националне службе за запошљавање, пасивно је 12 лица, од чега су 0 жена из различитих разлога: запослење, нередовно јављање, пресељење, смрт... Потребе ОСИ које су идентификоване задовољавају се на различитим нивоима. Институционални смештај ОСИ и школовање особа са телесним инвалидитетом се врши на регионалном или републичком нивоу.

ОШ „Херој Пинки“ је школа којој је основна делатност образовање деце са сметњама у развоју предшколског и основношколског узраста, било да су у питању ученици са когнитивним сметњама (ментално ометена деца), сметњама у моторичком функционисању, говорно-језичким сметњама и сензорним сметњама. У школској 2021/2022. години ову школу похађа 37 ученика и деце. Кроз услуге додатне подршке у 2021. години било је обухваћено 164 деце са сметњама у развоју која су укључена у редован образовни систем.

1.1. ПОСТОЈЕЋЕ УСЛУГЕ:

Редовне услуге институција система

- У Центру за социјални рад укупан број корисника услуга у 2021. години је 3377, од тога 1112 деце, 301 младих, 1453 одраслих лица и 511 старих лица. Право на услугу лични пратилац у 2021. години остварило је више од 18 деце и младих са сметњама у развоју. Корисника за помоћ за оспособљавање за рад је 7. Такође,

Центар пружа услуге посредовања, праћења и стручног рада, као и услуге дефектолога.^{2□}

- Подршка запошљавању ОСИ при Националној служби за запошљавање.
- Службеник за инвалидно-борачку заштиту (у оквиру локалне самоуправе).
- Обезбеђена исхрана и превоз за децу са сметњама у развоју (локална самоуправа)
- услуге додатне подршке за децу са сметњама у развоју кроз Ресурсни центар (ОШ Херој Пинки).

Услуге НВО и удружења:

- Програми које спроводи међуопштинска организација слепих и слабовидих.

На територији Општине регистрована су Удружења ОСИ³ која окупљају различите категорије инвалида:

1. Међуопштинска организација слепих и слабовидих, Бачка Паланка
2. Савез инвалида рада Војводине, Бачка Паланка
3. Општинско удружење за помоћ МНРО, Бачка Паланка
4. Друштво за борбу против шећерне болести, Бачка Паланка
5. Месно удружење пензионера и инвалида рада, Челарево
6. Удружење ратних и мирнодопских војних инвалида, Бачка Паланка
7. Општинска организација дијализираних и трансплантираних бубрежних инвалида, Бачка Паланка
8. Удружење ратних војних заробљеника II светског рата, Бачка Паланка
9. Удружење ратних војних инвалида Бачка Паланка
10. Клуб пензионера, инвалида рада и бораца, Деспотово
11. Друштво мултипле склерозе, Међуопштинско удружење Бач-Бачка Паланка
12. Удружење глувих и наглувих

1.2. ПОТРЕБНЕ УСЛУГЕ

- Дневни боравак за децу и омладину ометену у развоју
- Персонална асистенција
- Активности које промовишу социјалну солидарност и волонтеризам
- Активности које промовишу сарадњу система
- Помоћ у кући за децу са сметњама у развоју и њихове породице
- Приступачност

2. ДЕФИНИСАЊЕ ПРОБЛЕМА И ДИЈАГНОЗА СТАЊА

- Сиромаштво је једно од важних обележја ОСИ у земљи, па и у нашој општини, у односу на остало становништво.

- Стопа запослености мала и нема довољно програма и пројеката који би подстакли запошљавање ОСИ.
- Недовољно је адекватног простора за ванинституционалне облике социјалне заштите и рад удружења ОСИ.
- Финансирање удружења ОСИ одвија се по аутоматизму, са нејасно постављеним критеријумима и са малим захтевима у дефинисању програмских активности удружења.
- Нека од удружења ОСИ остварују међусобну сарадњу али је она у мањој мери квалитетна, јер се заснива на личним контактима, а не на програмским активностима и протоколима о сарадњи.
- У удружењима ОСИ и институцијама које се њима баве постоје базе података које су непотпуне и не ажурирају се редовно.
- Недовољна информисаност породица ОСИ и грађана општине.
- Недовољно је стручног и волонтерског кадра за рад са ОСИ, а у складу са њиховим потребама.
- Недовољно изграђени облици социјалне заштите који би предупредили смештај у установе социјалне заштите – као што су: дневни боравак за децу са сметњама у развоју, персонални асистенти, помоћ и нега у кући..
- Низак степен едукованости самих ОСИ и средине што за последицу има малу видљивост ОСИ и низак степен свести о могућностима код самих ОСИ.
- Окружење је делимично прилагођено сниженом степену способности ОСИ за самостално живљење јер постоје физичке баријере.

3. ЗАКЉУЧЦИ

Актуелно стање ОСИ у Општини Бачка Паланка је неповољно и оптерећено је следећим проблемима:

- Висок је степен сиромаштва ОСИ и њихових породица и незнатан је број јединствених програма јавног, приватног и цивилног сектора у области запошљавања који би допринели побољшању материјалног стања ОСИ и њихових породица.
- Недовољно издвајање финансијских средстава из буџета Општине за услуге социјалне заштите које се тичу ОСИ као и за рад удружења ОСИ.
- Недовољан број алтернативних облика подршке ОСИ и њиховим породицама у животном окружењу као и мало адекватних простора у којима би се они реализовали.
- ОСИ су мање активне и информисане, недовољно видљиве и едуковане и имају низак ниво искустава у организовању рада удружења путем којих би остваривале своја права и користили услуге као и формирали квалитетну базу података.
- Средина у којој ОСИ живе није довољно информисана о ОСИ, мали је број едукованих људи за рад са њима (волонтери, персонални асистенти, стручњаци..) и није у довољној мери физички прилагођена потребама ОСИ.

4. ПРЕПОРУКЕ И СТРАТЕШКЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

Повезати јавни, приватни и цивилни сектор у области пружања услуга и запошљавања ОСИ.

Иницирати доношење одлука и нормативних аката на нивоу Општине.

Повећати средства за финансирање ОСИ из буџета као и пронаћи донаторе и програме који би финансијски оснажили активности ОСИ. 27

Проширити постојеће и развити нове услуге према ОСИ.

Обезбедити адекватне просторе за одвијање активности и пружање услуга социјалне заштите за ОСИ.

Иницирати већи број едукација за ОСИ чиме би оне биле оснажене, подстакнуте на активност и постале видљивије у заједници.

Ојачати удружења ОСИ на општинском нивоу умрежавањем, формирањем јединствене базе података, подршком у изради стратешких планова развоја удружења.

Сензибилисати локалну заједницу за ОСИ и њихове потребе континуираним информисањем.

Стално едуковати особе које се већ баве ОСИ и стварати мрежу нових едукованих лица за рад са ОСИ (волонтери, персонални асистенти...).

Израђивати животно окружење без баријера за ОСИ.

5. СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

1. **Побољшање квалитета живота ОСИ и њихових породица у Бачкој Паланци проширивањем постојећих и развијањем нових услуга социјалне заштите у складу са потребама ОСИ кроз унутар секторску и међу секторску сарадњу јавног, приватног и цивилног сектора (персонални асистенти, помоћ деци у кући).**
 - 1.1. Потписати протоколе о сарадњи унутар сектора као и јавног, приватног и цивилног сектора.
 - 1.2. Формирати дневни боравак за децу и младе ометене у развоју у граду Бачка Паланка.
 - 1.3. Обухватити најмање 10% ОСИ на територији Општине Бачка Паланка услугама помоћи и неге у кући за децу и омладину.
2. **Побољшати квалитет услуга намењених особама са инвалидитетом и њиховим породицама у Општини Бачка Паланка унапређењем људских и материјалних капацитета и ресурса.**
 - 2.1. Обучити најмање 10 волонтера за рад са ОСИ на територији Општине.
 - 2.2. Ажурирати јединствену базу података у граду за ОСИ на територији Општине.
 - 2.3. Континуирано радити на обезбеђењу простора за дневне услуге у заједници и за рад удружењима ОСИ регистрованим на територији Општине.
 - 2.4. Континуирано информисати грађане о ОСИ кроз медије и на друге одговарајуће начине.
 - 2.5. Реализовати најмање 5 едукација за стручна лица која раде са ОСИ на територији Општине Бачка Паланка.
 - 2.6. Успоставити алтернативне рехабилитационе програме.
3. Унапредити положај ОСИ, њихових породица и удружења ОСИ на територији Општине Бачка Паланка континуираним информисањем и едукацијама.

- 3.1. Реализовати 5 едукација за ОСИ, њихове породице и удружења на територији Општине.
4. Поставити ефикаснији систем социјалне заштите за ОСИ у општини Бачка Паланка регулисањем нормативних аката и начина финансирања услуга и активности ОСИ из средстава општинског буџета, од донатора преко пројеката, ангажовањем приватног сектора.

2.6.3. СЕКТОРСКА ГРУПА: СТАРА ЛИЦА

„Старост је казна на коју смо ми осудили старе људе ако им не помогнемо. Ми трошимо оно у што су уложили своје здравље и младост они који су данас стари и немоћни“.
Душан Радовић

1. АНАЛИЗА СТАЊА

Старење је део животног процеса тј. фаза људског живота, који подразумева низ непрекидних, неповратних промена, које доводе до смањења виталности организма и који је подложнији болестима.

Старост је биолошка судбина сваког појединца, коју временски не можемо ограничити. Постоје „старци“ са педесет година и „младићи“ са осамдесет година. Основни проблем старости је неспособност да стари брину сами о себи, са аспекта економије и социјално-здравствене бриге. Граница календарске старости, сматра се 65 година живота, а што се подудара са престанком активног периода људског живота и одласком у пензију. Према опште прихваћеним мерилима, старим становништвом сматра се становништво у коме је просечна старост 60 и више година у укупном становништву већа од 12%.

Процес старења отвара веома крупне проблеме као што су: обезбеђивање одговарајуће здравствене заштите, адекватног пензионог система и система социјалне заштите. Оно, несумњиво има веома значајан утицај на тржиште радне снаге, финансијско тржиште капитала, привредни раст, пореску политику, изборе и др. У старости се најчешће јављају проблеми у вези са погоршањем материјалних, здравствених, породичних и стамбених прилика, неадекватне исхране, престанка професионалног рада, сужених могућности у погледу културно-забавних, образовних и рекреативних активности, кризом у области емоционалног живота и др. Према старосној структури, Република Србија спада у десет најстаријих земаља на свету. На основу демографскох истраживања, 16% од укупне популације старије је од 65 година.^{4□}

У нашој земљи процес старења је веома убрзан. Најважнији узрок померања старосне границе је пад наталитета, велика миграциона кретања условљена, пре свега, пресељењем млађих ван државе, као и миграцијама, проузрокованих ратним дејствима на територији бивше Југославије.

Све напред изнето указује на потребу свеобухватне, снажне и добро организоване друштвене бриге о старима. Често се наглашава да се хуманост једног друштва мери његовим односом према својим најслабијим члановима, а то су деца, старе особе, болесна и инвалидна лица. За живот у старости важно је окружење старог човека, а пре свега породица у којој стари људи живе. Савремена породица све мање пружа заштиту остарелом члану, на шта утичу бројни фактори.

Нестабилна политичко-економска ситуација у нашој земљи, незапосленост, сиромаштво и др. довели су до тога да је већина нашег становништва сиромашна:

(10.6%-800.000 или 25.000 породица) од чега стари чине скоро четвртину укупног броја сиромашних, односно 17.7%.

Старосна структура корисника

Према показатељима: по попису становника из 2002. године у Општини Бачка Паланка живи 60.966 становника. У самом граду (који има 4 МЗ) је 29.449 становника, а у сеоским МЗ (којих има укупно 13) живи 31.517 становника.

Према показатељима: попис становника из 2011. године у Општини Бачка Паланка живи 55.528 становника. У самом градском насељу (који има 4 МЗ) је 23.560 становника са просечном старосном доби од 39 година (37,6 код мушкараца и 40,3 код жена), а у сеоским МЗ (којих има укупно 13) живи 31.968 становника.

1.1 ПОСТОЈЕЋА ПРАВА И УСЛУГЕ:

- новчана социјална помоћ,
- помоћ у кући и кућна нега, у граду,
- једнократна давања у новцу и натури,
- смештај у установу социјалне заштите, прихватне станице
- клуб за стара лица у 5 сеоских месних заједница.

1.2 ПОТРЕБНЕ УСЛУГЕ:

- проширити саветодавно терапијске и социјално едукативне услуге,
- развијање, у граду, постојеће услуге помоћи у кући и кућне неге и организовање исте у сеоским месним заједницама,
- организовање клубова по сеоским месним заједницама,
- формирање Дневног боравка у граду,
- увођење субвенција за комуналне услуге,
- увођење помоћи и субвенција у коришћењу здравствене заштите,
- организовање мобилних тимова различитог спектра услуга,
- заштићено становање,
- организовање волонтерске службе,
- организовање службе персоналне асистенције.

2. ДЕФИНИСАЊЕ ПРОБЛЕМА И ДИЈАГНОЗА СТАЊА

Због постојања здравствених проблема, неадекватне исхране, ниских примања или без примања, опадањем функционалне способности, сужених могућности у погледу културно-забавних, образовних и рекреативних активности као и кризом у области емоционалног живота стара лица су препозната као једна од најугроженијих групација грађана у нашој средини. - У установи социјалне заштите, Геронтолошком центру, у 2021. години услуге смештаја користило је 115 старих лица, услуге кућне неге и помоћи у кућу 45 корисника.

У МЗ организован је рад Клуба за стара лица Пивнице са укупно 170 корисника, Товаришево 72 корисника, Челарево 60 корисника, Младеново 122 корисника и Нова Гај-добра 65 корисника са тенденцијом увећања броја клубова у сваком селу на територији општине.

3. ЗАКЉУЧЦИ

Из наведене дијагнозе стања можемо закључити:

- Становништво Општине Бачка Паланка убрзано стари.
- Стара лица су погођена сиромаштвом које се често граничи са бедом.
- Настајање здравствених проблема и немогућност коришћења здравствених услуга умањују квалитет живљења у старости.
- Услуге ванинституционалне заштите нису организоване на адекватан начин.
- Стари су усамљени, неинформисани, неповерљиви и не очекују ништа од друштва, мире се са судбином.
- - Квалитет живота је сведен на егзистенцијални минимум.

4. ПРЕПОРУКЕ И СТРАТЕШКЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

- Израдити базу података и континуирано пратити и откривати стара лица којима је неопходна подршка локалне заједнице.
- Развијати постојеће и уводити нове услуге ванинституционалне заштите (хранитељске породице за стара лица, породични смештај за стара лица).
- Обезбедити финансијска средства на локалном нивоу и сачинити програм њиховог рационалног коришћења.
- Донети Протоколе о сарадњи јавног, приватног и цивилног сектора у циљу дефинисања најефикаснијих и најрационалнијих мера и услуга социјалне заштите старих лица.

5. СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

1. Унапређење квалитета живота старих лица на локалном нивоу, унапређењем фомираних и развијањем нових услуга које подржавају живот у заједници, уз активно укључивање корисника.

- 1.1. У месним заједницама организовати рад службе Помоћи у кући и кућне неге.
- 1.2. Отворити Клуб за стара лица и одрасле особе са инвалидитетом сеоских месних заједница.
- 1.3. Успоставити сарадњу и са невладиним организацијама из окружења ради организовања заједничких активности које доприносе развоју квалитета живота, јачања и развоја међугенерациске сарадње.
- 1.4. Континуирано током имплементације стратегије промовисати волонтерски рад и међугенерациску сарадњу.
- 1.5. Организовати обуку волонтера за секторску групу одрасла инвалидна и стара лица поверити служби Геронтолошког центра.
- 1.6. У свим сеоским месним заједницама, постепено, увести најмање један облик услуге социјалне заштите зависно од потреба корисника и финансијских могућности.

1. СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА

1. **Организовање јавног, цивилног и приватног сектора ради удруживања свих локалних ресурса у изналагању услуга социјалне заштите доступних и приступачних сваком кориснику.**
- 1.1. Дати веће ингеренције и надлежности Локалном савету у конкретним препорукама и предлагању и уопште вођења социјалне заштите у општини и то као СТРУЧНОГ, САВЕТОДАВНОГ ТЕЛА председника Општине што и стоји у оснивачким актима.
- 1.2. Основати и оснажити фонд за Стратегију социјалне заштите.
- 1.3. Континуирано побољшавати понуде и квалитет свих облика услуга социјалне заштите у локалној заједници.
- 1.4. Формирати Комисије или нека тела (у оквиру Локалног савета) ради праћења имплементације програма развоја социјалне заштите и предузимање иницијатива ради развијања и одрживости услуга.

2.7. АРАНЖМАНИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА:

Аранжмани за имплементацију Стратегије развоја социјалне заштите 2023-2026. године, у општини представљају локалне структуре, сет механизма и процедура уз које ће се осигурати успешно спровођење стратегије, односно реализација акционих планова.

У оквиру локалних структура, разликују се:

1. Структуре за управљање процесом имплементације стратегије и
2. Структуре које су оперативне и носе имплементацију стратегије.

Структуре за управљање процесом имплементације Стратегије развоја социјалне заштите у Општини Бачка Паланка представљају следећи органи и тела:

1. Скупштина општине
2. Председник општине
3. Локални савет за социјалну заштиту

Скупштина општине усваја - доноси Стратегију социјалне заштите општине, разматра и усваја годишње акционе планове Стратегије и обезбеђује сразмерна буџетска средства за њихову реализацију. Скупштина, најмање једном годишње разматра извештај о имплементацији Стратегије и учинку - резултатима који се постижу, врши евентуалне измене у Стратегији и приоритетним пројектима.

Председник општине одређује састав и именује Локални савет за социјалну заштиту (ЛССЗ) као тело које сачињавају представници свих сектора и релевантних институција и организација заинтересованих за развој социјалне заштите у општини.

Након израде Стратегије развоја социјалне заштите Општине Бачка Паланка, Скупштина општине усваја стратешки документ у периоду имплементације Стратегије од 2023. до 2026. године. Локални савет за социјалну заштиту као мултисекторско тело, испитује потребе грађана/ки, дефинише и предлаже стратешке приоритете, у сарадњи са надлежним институцијама, организацијама, општинским службама, удружењима грађана, приватним и цивилним сектором, утврђује предлоге годишњих акционих планова и износе потребних средстава за њихову реализацију.

Структуре које су оперативне и носе имплементацију стратегије: ЛССЗ координише израду и прати имплементацију општинске Стратегије и одговоран је за

спровођење процеса мониторинга и евалуације уз стручну помоћ Одељења за друштвене делатности Општине Бачка Паланка. ЛССЗ најмање једном годишње извештава Скупштину општине о имплементацији Стратегије и учинку - резултатима који се постижу, предлаже евентуалне измене у стратегији и приоритетним пројектима.

ЛССЗ редовно консултује и информише јавност о процесу имплементације Стратегије и обезбеђује транспарентност у раду и адекватну друштвену подршку.

Одговорне службе и организације које обезбеђују адекватан рад актера управљања Стратегијом социјалне заштите су :

- Одељење за друштвене делатности
- Одељење за финансије и буџет

Оперативне структуре за реализацију Стратегије - програма и услуга у Општини Бачка Паланка представљају све компетентне актере који су оспособљени да реализују договорене програме и услуге професионално, благовремено, исплативо и транспарентно. Реформско опредељење ове Стратегије је плуралитет пружалаца услуга јавног, приватног и цивилног сектора.

У оперативне структуре које ће релизовати Стратегију у Општини Бачка Паланка извесно спадају доле наведене институције и организације, али се листа не ограничава само на њих.

Принцип подстицања плуралитета пружалаца услуга и развој мреже социјалних услуга подразумева константно јачање и увећавање броја актера оперативне структуре:

- Центар за социјални рад
- Геронтолошки центар
- ОШ „Херој Пинки“
- Црвени крст
- Дом здравља „Др Младен Стојановић“
- Национална служба за запошљавање
- Приватни сектор
- Остали актери

Такође се наглашава потреба да се постојеће регионалне и међуопштинске структуре за имплементацију Стратегије јачају и подстичу ради задовољења потреба што већег броја грађана, али и рационалног коришћења расположивих ресурса. Активности на јачању сарадње и целовитости капацитета као и компетентности актера за спровођење општинске Стратегије социјалне заштите су перманентан стратешки задатак.

Механизми и процедуре за ефикасну имплементацију Стратегије:

Стратешки план социјалне заштите Општине Бачка Паланка тежи да демонстрира спремност за развој одрживог модела интегралне социјалне заштите. У циљу обезбеђивања пуне и ефикасне имплементације Стратегије интегралне социјалне заштите, поред основних структура за управљање и имплементацију, овим документом се дефинишу и оквирни механизми и процедуре потребне за координацију активности:

- Скупштина општине најмање једном годишње разматра извештај о спровођењу Стратегије социјалне заштите и усваја корективне мере и акционе планове за наредну годину,
- ЛССЗ прати, координира и врши мониторинг спровођења Стратегије и уз акционе планове, најмање једном годишње, припрема извештај за скупштину (уз стручну подршку пратећих служби),
- ЛССЗ осигурава да се благовремено, у процесу креирања општинског буџета, презентују акциони годишњи планови проистекли из ове Стратегије и тако обезбеди адекватна финансијска подршка за њихово спровођење,
- ЛССЗ, у складу са својим овлашћењима прави годишње планове свога рада и деловања и комуникације према локалној власти, другим актерима социјалне заштите и према јавности. Свој План рада доставља Скупштини општине који га је именовао на усвајање. За рад и деловање ЛССЗ-а средства се обезбеђују из буџета Општине Бачка Паланка,
- ЛССЗ, преко органа локалне самоуправе прослеђује своје извештаје са оценама успешности спровођења Стратегије Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Покрајинском секретаријату за социјалну политику, демографију и равноправност полова, као и Покрајинском заводу за социјалну заштиту, на увид и употребу.
- ЛССЗ иницира регионалне, међуопштинске састанке (најмање једном годишње) свих актера социјалне заштите, или у одређеној приоритетној области заштите, са циљем размене информација и дефинисање заједничких интереса за функционално међуопштинско повезивање ради задовољења потреба својих грађана. Ови састанци су саставни део годишњих планова рада ЛССЗ-а.

Поред напред наведеног потребно је развити следеће механизме и институционализовати их:

- Протокол о сарадњи - дефинисати и усвојити јединствен протокол о сарадњи између локалне власти, институција социјалне и здравствене заштите, образовања, удружења грађана и других релевантних јавних и приватних субјеката којим се јасно препознаје улога, обавеза и одговорност сваког од актера у односу на усвојену Стратегију. Протокол дефинисати и потписати након усвајања Стратегије. Према потреби у току имплементације Стратегије радиће се специфични протоколи о сарадњи.
- Правилник о процедури за наручивање, финансирање, праћење и евалуирање услуга социјалне заштите, којим се обезбеђује трајно поштовање стратешког опредељења, транспарентности и плуралитета пружалаца услуга. Правилником се одређује динамика спровођења јавног позива за наручивање услуга, јавност процедура, основни критеријуми за одабир пружалаца, стандарди услуга и параметри за обим услуга/е и доступна новчана средства. Правилник се доноси након усвајања Стратегије, а доноси га Скупштина општине на предлог ЛССЗ.

2.8. ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕНА УСПЕШНОСТИ:

Циљ мониторинга и евалуације спровођења Стратегије социјалне заштите у Општини Бачка Паланка је да се систематично, редовно прикупљају подаци, прати

и надгледа процес имплементације стратешких циљева и задатака и процењује успех Стратегије.

Сврха мониторинга и евалуације је праћење напретка, побољшање ефикасности и успешности Стратегије, али и предлагање измена у активностима на основу налаза и оцена.

Временски оквир: Мониторинг (као систематски непрекидан процес прикупљања података), спроводи се континуирано током пружања услуга, које су предмет праћења за период на који се прави Стратегија (2023-2026).

Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се повремено – периодично и пратиће одређене фазе имплементације Стратегије. Евалуације успешности целовите Стратегије обављаће се једном годишње и извештај о евалуацији је саставни део целовитог извештаја о спровођењу Стратегије који се подноси Скупштини општине и јавности на увид, разматрање и евентуално кориговање.

Финална евалуација Стратегије социјалне заштите обавиће се на крају, 2026. године. Годишње и финалне извештаје и евалуације подноси ЛССЗ.

Предмет мониторинга и евалуације: Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности, специфичних задатака и циљева, стратешких циљева и мисије и то на следећи начин:

1. Праћење процеса имплементације (да ли се планиране активности спроводе и да ли се ресурси ефективно алоцирају и користе);
2. Праћење исхода активности (ефекти-резултати активности у односу на уложене ресурсе-новац);
3. Евалуацију напретка у остваривању сврхе (мисије и стратешких циљева Стратегије);
4. Евалуацију утицаја Стратегије на живот корисника и грађана/ки.

Индикатори напретка и успешности одређују се за сваку приоритетну циљну групу и на нивоу сваког циља специфичног задатака. Ова Стратегија користиће комбиновано, квантитативне и квалитативне индикаторе како би дошла до поуздане оцене о коначном успеху.

Методe и технике мониторинга и евалуације: За успешно обављање мониторинга и евалуације Стратегије социјалне заштите општине користиће се стандардни сет алатки међу којима су: евидентирање корисника и услуга, интервјуи са корисницима и пружаоцима (упитници, разговори, анкете, скале процене), продукти рада – анализа документације.

ЛССЗ у својим годишњим плановима рада прецизније дефинише технике помоћу којих ће се спроводити мониторинг и евалуација Стратегије, уједначује их и чини прилагодљивим за прикупљање података о свим разноврсним услугама активностима предвиђеним Стратегијом.

Носиоци процеса мониторинга и евалуације: Координатор активности мониторинга и евалуације је ЛССЗ, који, бира ваљане индикаторе и једноставне технике за њихово мерење. Сви актери социјалне заштите и носиоци програма, услуга или поједи-

начних активности су у обавези да у складу са општим индикаторима дефинишу специфичне и обезбеде њихово мерење током трајања имплементације.

Коришћење резултата мониторинга и евалуације: примарна сврха прикуљања податка и доношења оцена о напретку и успеху је провера заснованости и реалистичности Стратегије, па с тим у вези и кориговање циљева и задатака, уколико је то потребно. Мониторинг извештаји се сачињавају сваке године и презентују Скупштини општине и јавности на увид и разматрање.

2.9. ПЛАН КОМУНИКАЦИЈЕ – ПРЕДСТАВЉАЊЕ У ЈАВНОСТИ:

Ово поглавље дефинише активности које су део процеса доношења Стратегије развоја социјалне заштите Општине Бачка Паланка и развијања нових услуга социјалне заштите на локалном нивоу. Односи се на све фазе израде и имплементације Стратегије уз поштовање принципа партиципативности јавности.

Циљ предвиђених мера овог дела Стратегије су:

- информисање свих актера у процесу,
- мобилисање свих људских и материјалних ресурса и
- покретање на акцију свих одговорних друштвених чинилаца.

Комуникацијска Стратегија се односи на следеће фазе процеса израде и имплементације Стратешког плана:

Фаза уласка Општине у процес стратешког планирања

- Интервјуи и новински чланци Локалног савета о уласку Општине у процес стратешког планирања, најаву процеса, истицање кључних разлога и очекиваних резултата, Конференција за штампу, емисија на локалним медијима.
- Формирање радних група у оквиру Локалног савета које чине стручњаци компетентни за рад на унапређењу положаја циљних група.

Фаза израде стратешког документа

Ова фаза је карактеристична по високом учешћу разнородних друштвених чинилаца у анализу стања, одређивање приоритета и дефинисање конкретних задатака. У овој фази одржани су:

- Радни састанци Локалног савета и радних група на доношењу Стратегије.
- Радни састанци и консултације-размена искустава са другим општинама које су укључене у пројекат развоја социјалне заштите.
- Консултације са корисничким групама и организацијама и удружењима корисника услуга социјалне заштите.
- Консултације са стручним службама у Општини.

Фаза промоције усвојених стратешких опредељења

- Јавна расправа са грађанима о предлогу Стратегије.
- Израда плаката са основним информацијама о пројекту и постављање истог у све установе, укључујући и јавна места у општини, релевантна за област социјалне политике.

- Израда флајера са информацијама о пројекту и њихова подела у јавним институцијама и општини.
- Конференција за штампу, након усвајања Стратегије, о успостављеним стратешким циљевима.
- Приказ презентације Стратегије развоја социјалне заштите Скупштини општине Бачка Паланка и усвајање исте на скупштини.
- Штампање и дистрибуција усвојене Стратегије свим актерима социјалне заштите и носиоцима јавних овлашћења и власти.
- Постављање Стратегије развоја социјалне заштите на званични сајт СО Бачка Паланка.
- Након имплементације Стратегије једне године извештај ЛССЗ о примени Стратегије такође поставити на сајт.

Фаза имплементације стратегије и фаза праћења напретка и оцене успеха

- Формирање Тима за комуникацију са медијима у оквиру Локалног савета.
- Конференција за медије о постигнутим резултатима Локалног савета, најмање два пута годишње, а по потреби и чешће.
- Спровођење анкета и испитивање јавног мњења за потребе мониторинга и евалуације Стратегије у сврху корекције исте и усклађивања акционих планова.
- Израда и презентација (Скупштини општине и јавности), годишњег извештаја о реализацији Стратегије од стране Локалног савета за социјалну заштиту.
- Информисање корисника о новим услугама.

2.10. РЕСУРСИ:

Материјални ресурси: У општини Бачка Паланка идентификовани су следећи материјални ресурси који су у великој мери релевантни за систем социјалне заштите. У опису актера и касније кроз секторске групе, дат је преглед институција и организација које се на било који начин баве социјалном заштитом. За имплементацију овог Стратешког документа на располагању су постојећа инфраструктура, зграде и опрема којом располажу кључни актери у области социјалне заштите.

Финансијски ресурси: У овом документу дат је преглед издвајања средстава из буџета Општине Бачка Паланка за период имплементације претходног Стратешког плана, од 2008-2022. године. Такође, на располагању су и финансијски ресурси у оквиру различитих како домаћих тако и иностраних фондова, кроз креирање предлога пројеката у складу са мерама из овог документа. На располагању током имплементације претходне стратегије, а свакако и у реализацији ове су и поред средстава из буџета Општине Бачка Паланка, и средства из Министарства рада, запошљавања, бораких и социјалних питања, Покрајинског секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова, као и донаторска средства. За реализацију планираних активности водиће се рачуна о максималној искоришћености, као и активирању недовољно искоришћених постојећих ресурса.

За увођење нових услуга социјалне заштите на локалном нивоу биће потребно обезбедити нове ресурсе, како финансијске **кроз** повећање средстава: из буџета Општине Бачка Паланка, аплицирањем по пројектима код Министарства рада, запошљавања,

борачких и социјалних питања, Покрајинског секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова, тако и материјалне: инфраструктура и простор, - Управљачке: доношење нових правних аката СО Бачка Паланка, Људске: обуке волонтера, персоналних асистената, геронтодомаћица, неговатељица...

Људски / стручни ресурси: Првенствено социјалних установа и организација, али и установа и организација које се на било који начин баве социјалном заштитом или специфичном циљном групом корисника су на располагању при имплементацији овог документа. То су стручњаци различитих профила са додатним едукацијама и специјализацијама, оспособљени за пружање иновативних услуга – стручњаци Центра за социјални рад и Геронтолошког центра, који су реализовали бројне иновативне пројекте у области социјалне заштите. Рачунамо у имплементацији документа и на невладине организације, Црвени крст и друге заинтересоване стране. Такође, може се рачунати и на људске и стручне ресурсе при Локалној самоуправи која координира процес како израде, тако и будуће имплементације овог документа. Изражава се потреба за повећањем броја извршилаца за едукацију и специјализацију кадрова као и за прераспоређивање на нове задатке на локалном нивоу.

Управљачки ресурси за имплементацију стратегије: Управљачки ресурси за имплементацију Стратегије постоје и функционисају су, то су у великој мери већ дефинисани професионални капацитети за партнерство, затим важећи закони и друга правна акта.

Прилог бр.1.

АКЦИОНИ ПЛАН

РЕДНИ БРОЈ:	АКТИВНОСТ:	МОНИТОРИНГ/ ЗАДУЖЕНА ИНСТИТУЦИЈА ИЛИ ОРГАНИЗАЦИЈА	ИНДИКАТОРИ	ПОТРЕБНА СРЕДСТВА/ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА	2023	2024	2025	2026
Секторска група ДЕЦА И МЛАДИ								
1.Побољшати квалитет живота деце и младих из дисфункционалних породица на територији општине Бачка Паланка, развијањем дневних услуга у заједници, кроз унутар секторску и међу секторску сарадњу јавног, приватног и цивилног сектора.								
1.1.	Организовати службу „СОС телефон“ за подршку деци, младима и породицама на територији Општине.	Локални савет Центар за социјални рад	Број стручњака, број корисника услуге Одлука о покретању услуге	0,00 динара Буџет општине Бачка Паланка				
2.Подићи квалитет услуга намењених деци и младима из дисфункционалних породица и њиховим родитељима у општини Бачка Паланка, унапређивањем људских и материјалних капацитета и ресурса.								
2.1.	Унапређење постојећих услуга за одмор и опоравак социјално угрожене основно школске деце и омладине, њихова социјализација и укључивање у јавни живот локалне заједнице.	Црвени крст Локални савет	Број организованих група, број деце и омладине	600.000,00 динара Буџет Општине Бачка Паланка				
2.2.	Подршка јачању хранитељства и обука за хранитеље.	Центар за социјални рад	Број обука, број корисника	200.000,00 динара Буџет општине Бачка Паланка				

2.3.	Континуирано радити на повећању финансијских средстава из буџета Општине за социјалну заштиту.	Локални савет	Износ средстава одређених општинским буџетом	0,00 динара Буџет општине Бачка Паланка				
2.4.	5 едукација за стручна лица који раде са децом и младима из дисфункционалних породица.	Центар за социјални рад Локални савет	Број едукација, број едукованих стручних лица	100.000,00 динара Буџет општине Бачка Паланка				
3. Унапредити положај посебно осетљивих група деце и младих у Општини Бачка Паланка, увођењем превентивних програма који би их активније укључили у живот локалне заједнице.								
3.1.	Покренути један превентивни и један програм ресоцијализације, којим ће бити обухваћени малолетници са евиденције Центру за социјални рад у текућој години на територији Општине.	Центар за социјални рад	Број корисника, број стручњака укључених у реализацију	100.000,00 динара Буџет општине Бачка Паланка				
РЕДНИ БРОЈ:	АКТИВНОСТ:	МОНИТОРИНГ/ ЗАДУЖЕНА ИНСТИТУЦИЈА ИЛИ ОРГАНИЗАЦИЈА	ИНДИКАТОРИ	ПОТРЕБНА СРЕДСТВА	2023	2024	2025	2026
Секторска група ОСИ								
1. Побољшање квалитета живота ОСИ и њихових породица у Бачкој Паланци проширивањем постојећих и развијањем нових услуга социјалне заштите у складу са потребама ОСИ кроз унутар секторску и међу секторску сарадњу јавног, приватног и цивилног сектора.								
1.1.	Потписати протоколе о сарадњи унутар сектора као и јавног, приватног и цивилног сектора.	Локални савет	Број организација, број стручњака укључених у реализацију	0,00 динара Буџет Општине Бачка Паланка				
1.2.	Формирати дневни боравак за децу и младе ометене у развоју у граду Бачка Паланка.	Локална самоуправа	Број корисника, број стручњака укључених у реализацију, простор	0,00 динара Буџет Општине Бачка Паланка				
2. Побољшати квалитет услуга намењених особама са инвалидитетом и њиховим породицама у Општини Бачка Паланка унапређењем људских и материјалних капацитета и ресурса.								
2.1.	Развој услуге персоналног асистента	Центар за социјални рад Локална самоуправа Организације цивилног друштва ОСИ	Број обука, број волонтера	300.000,00 динара Буџет Општине Бачка Паланка				
2.2.	Информисати грађане о ОСИ кроз медије и друге одговарајуће начине	Локални савет	Број објављених чланака, број медијских гостовања	00,00 динара Буџет Општине Бачка Паланка				
2.3.	Организовати најмање 5 едукација годишње за стручна лица која раде са ОСИ и 5 едукација за ОСИ, њихове породице и удружења на територији општине Бачка Паланка	Локални савет	Број обука, број укључених стручних лица	100.000,00 динара Буџет Општине Бачка Паланка				

РЕДНИ БРОЈ:	АКТИВНОСТ:	МОНИТОРИНГ/ ЗАДУЖЕНА ИНСТИТУЦИЈА ИЛИ ОРГАНИЗАЦИЈА	ИНДИКАТОРИ	ПОТРЕБНА СРЕДСТВА	2023	2024	2025	2026
Секторска група СТАРИЈА ЛИЦА								
1. Унапређење квалитета живота старих лица на локалном нивоу, унапређењем фомираних и развијањем нових услуга које подржавају живот у заједници, уз активно укључивање корисника								
1.1.	Успоставити сарадњу и са невладиним организацијама из окружења ради организовања заједничких активности које доприносе развоју квалитета живота, јачања и развоја међугенерациске сарадње.	Геронтолошки центар Локални савет Црвени крст	Број успостављених контаката са НВО, број заинтересованих НВО за рад са старијим лицима	200.000,00 динара Буџет Општине Бачка Паланка				
1.2.	Обучавање најмање 10 волонтера за пружање услуга социјално угроженим старим лицима на територији општине Бачка Паланка.	Црвени крст Локални савет	Број догађаја на којима је рађена промоција	400.000,00 динара Буџет Општине Бачка Паланка				
1.3.	Организовати обуку најмање 10 волонтера за секторску групу одрасла инвалидна и стара лица, за пружање услуга помоћ у кући	Геронтолошки центар Црвени крст	Број обука, број волонтера	200.000,00 динара Буџет Општине Бачка Паланка				
2. У све три секторске групе - организовање јавног, цивилног и приватног сектора ради удруживања свих локалних ресурса у изнајмање услуга социјалне заштите доступних и приступачних сваком кориснику.								
2.1.	Континуирано побољшавати понуде и квалитет свих облика услуга социјалне заштите у локалној заједници. Дневни боравак за стара лица	Локални савет Геронтолошки центар	Број ангажованих радника, број корисника обухваћених услугом.	00,00 динара Буџет Општине Бачка Паланка				

РЕДНИ БРОЈ:	АКТИВНОСТ:	МОНИТОРИНГ/ ЗАДУЖЕНА ИНСТИТУЦИЈА ИЛИ ОРГАНИЗАЦИЈА	ИНДИКАТОРИ	ПОТРЕБНА СРЕДСТВА	2023	2024	2025	2026
Секторска група ЛОКАЛНО СТАНОВНИШТВО								
1. Побољшање животних услова породица и појединаца на територији општине Бачка Паланка								
1.1.	Помоћ за социјално угрожене становнике општине Бачка Паланка у виду хране, грева и лекова.	Локални савет Црвени крст	Број корисника/ пакета	1.000.000,00 динара Буџет Општине Бачка Паланка				

Стратегија развоја социјалне заштите Општине Бачка Паланка за период 2023-2026. године, ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу Општине Бачка Паланка“.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ

БАЧКА ПАЛАНКА

БРОЈ: II-55-4/2022

Дана: 16. септембра 2022. године

БАЧКА ПАЛАНКА

Председник
Скупштине општине,
Милан Чавић, с.р.

С А Д Р Ж А Ј

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ

Страна

200 СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА СОЦИЈАЛНЕ
ЗАШТИТЕ ОПШТИНЕ БАЧКА ПАЛАНКА
ЗА ПЕРИОД 2023 - 2026. ГОДИНЕ 905